

Izhaja vsaki četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1:50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele Avstrije 6 K.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici dvorišče sv. Hilari št. 7.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Naročnino in naročila sprejema upravnštvo v Gorici, Semeška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnemu vrtu in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin, dvakrat 12 vin, trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Ministri o naših zadrugah.

Slovenskih naprednjakov poglavitno delovanje je v tem, da vedno in vedno napadajo gospodarske zadrugne, ki niso v neomejeni njihovi oblasti! Kedarkoli se pojavi najmanjši nedostatek pri kakšni gospodarski zadrugi, ali kedarkoli vlada radi kakega iznepoznanja zakonov izvirajočega prestopka kaznuje kako zadrugo, je vse liberalno časopisje takoj po konci. Vsak najmanjši nedostatek se seveda poveča in na široko razkrija vernim naprednim pristašem, katerim se lasje ježijo radi „klerikalnih lumparij“ (po „Soči“). Glavni smoter naših naprednjakov je pač: podirati gospodarske zavode, kateri ne služijo izključno njihovim ciljem.

Kako vse drugače pa sodi o gospodarski organizaciji poljedelski minister, razvidimo iz odgovora njegovega na interpelacijo koroških liberalcev radi gospodarske zadrugne v Sinčevasi na Koroškem. Koliko se je o tej zadrugi pisalo tudi po „Slov. Narodu“ in drugih liberalnih listih. Zato je odgovor ministrov veleznamenit. Kajti odgovorila so hkrati tri ministerstva: poljedelsko, notranje in pravosodno, do katerih se je obračala interpelacija.

Kakor kranjske in naše zadrugne je tudi sinčevaška kot odgovor na napade sama prosila revizije, v svesti si svoje upravičenosti. In revizija je dokazala, da je zadruga koristna in dobra, napadi po so krivični.

Nasprotniki napadajo zadrugne, če manjši posestniki takoj ne vplačajo vsega deleža. Minister pa to prizanesljivost proti revnim članom opravičuje, ker se tudi ubožnim posestnikom omogočuje udeležba pri zadrughih koristih. Če tudi to ni v soglasju s pravili, pravi minister, vendar vlada vsled tega nima povoda za posredovanje.

LISTEK.

Potovanje iz Trsta v Dubrovnik-Kotor.

(Izv. dop.)

(Konec.)

Na „Gödöllő“ prišel sem v doliko z nekim učiteljem iz Črne gore, kateri je tudi potoval v Kotor, imenom Mr. Rianović. Ta mi je svetoval, naj grem v Cetinje, kjer dobim službo „pisara“ pri avstrijskem poslaniku, ker mu ravno sedaj eden manjka. Seveda sem se mu za to njegovo dobrohotnost lepo zahvalil, čeravno mi je zagotavljal, da „ču imati 80 koruna na mesec, prosto stanovanje perilo itd., ter da na Črni gori kruna više vredi kao ovdje pet, jez je tamo sve ceno“.

Na krovu, kjer sem bil, postajalo je jako hladno, in tudi sem se kmali prepričal, da so moje kosti le bolj mehke nego klop, ker te so me že precej bolele. Mislim sem si: „Kdor ne vaga, nima blaga“ in šel sem možko v prostore družega razreda, ter se raztegnil na oblazinjeno klop. A kmalu me je „mestro uomo“ zbudil iz spanja, zahtevajoč od mene listek, ali obregnul sem se mu mogočno, da kaj li mu ga bodem vsake pol ure kazal?! Pustil me je v miru, misleč, da spadam res tudi jaz sem, in šel je nevrnivše se več nazaj nadlegovati me v mirnem spanju.

Silno so napadali zadrugo, ja je delala baje velikansko škodo javnosti, češ, da so se prodajale pijače v odprtih posodah. Minister pravi: „Sicer so bili ti odgovorili le posledica nepoznanja zakonov, in zadruga ni odgovorna za te dogodke, ker je vodja zadrugne izrecno prepovedal vinotoč.“ Kako pa nižje oblasti strogo kaznujejo zadrugne, če zaslede kak majhen iznepoznanja zakonov ali iz nepremišljenosti izvirajoč prestopki!

Glede primanjkljaja pri sinčevaški zadrugi se je postavilo ministerstvo na edino pravično stališče in priznava, da ni nastal zaradi nepoštenega gospodarstva, ampak iz pomanjkanja prometnega kapitala. In poljedelski minister izgovarja naše kmečke zadrugne, da se morajo „začetkom svojega postanka boriti z enakimi težavami.“

Iz tega pa minister potem tudi čisto dosledno sklepa, da je dolžnost države, takim društvom pomagati, ter odločno obljubuje vladno pomoč in državno podporo kmečkim zadrugam.

Ministerstvo priznava, da je zadruga „brez dvoma na zdravi in trdni podlagi.“ Kakor grom pa morajo našim slovenskim liberalcem zveneti v ušesih besede ministrov: „Zadruga pravilno posluje in je za slovensko prebivalstvo v okolici Sinčevasi velike važnosti, ker je za mnoge male posestnike velikagospodarska opora.“

Tako je dobila po slovenskih liberalnih listih toliko obrekovana slovenska zadruga z najmerodajnejšega mesta sijajno zadoščanje.

Kar je priznal poljedelski minister v imenu notranjega in pravosodnega ministerstva o tej zadrugi, to velja za naše zadrughništvo sploh. Ne podirati slabotne, iz majhnih začetkov

V Gruž (Gravosa) smo došli v soboto ob 9. uri zjutraj. Mesto je majhno; ima le par tisoč prebivalcev, ali vsejedno električno razsvetlavo. Od tukaj pelje ozkotirna železnica do Novega grada (Castellnuovo) in proti Trebinjem. A tudi tej se godi tako, kakor sem zvedel, kakor isterski, Trst-Poreč, da vozi le ob lepem vremenu. Čeravno je Dubrovnik večje mesto nego Gruž, se večji parobrodi radi preplitevega morja ne ustavljajo tam. Pač pa vozijo prav blizu, tako, da sem imel priliko videti vsaj od znanj mesta, kjer je tekla zibelka tolikim slavim hrvaškim pesnikom*) in drugim umetnikom. Kraj, kjer se je že pred več stoletji pisala hrvaška beseda in zlagale pesni v „slovinškem“ jeziku. Mesto, katero se je kot ljudovlada branilo pohlepim Benečanom in drugim sovražnikom je z okolico nekaj stelo 80000 prebivalcev. Še stojijo oni zidovi stolpi in stolpiči. Ali kakor bi vedeli, da niso več kós svoji nalogi, postajajo se, kajti moč in trdnoba jih zapušča in tu pa tam se že kažejo zbijajoče razpoke. Le ena trdnjava je tam, a še ta iz novejšega časa, da bi se upala postaviti v bran sovražniku. V njej je kot posadka 7. sta stot. trdnj. top. polka št. 5.

*) N. pr. Ivan Gundulič, poznat po krasnem dolgem eposu: „Osman“ s 14 spevi, Kočić-Miošić, D. Ignacij Gjorgjić, poznat po krasnoj knjigi: „Saltjer Slovinški“, v krasnih rimah (1729 L.)

rastoče gospodarske organizacije kmečkega ljudstva, ampak podpirati jo! to je geslo, katero zveni iz vsega odgovora ministrovega.

Boj alkoholizmu.

Ne dajajte otrokom opojnih pljač.

Vsakdanja skušnja nas uči, da je mnogo tako zaslepljenih starišev, ki dajejo otrokom opojne pijače. Kdor je sam izprijen, ta tudi nima smisla za blagor drugih, in če so ti drugi tudi njegovi lastni otroci.

„Zmernostni listi“ poročajo v svojem 18. letniku, št. 10. o poizvedbi nemških vzdržnih učiteljev, kateri so preiskovali zlorabo alkohola pri mladini. Uspeh k poizvedbi je bil jako žalosten. Razposlali so 140 vpraševalnih pol in poizvedeli po njih podatke o 3950 dečkih in 3388 deklkah. Od teh 7338 otrok jih je bilo 75 odstotkov v starosti od šestih do 11 let, ostali v dobi od 11 do 14 let. Pokazalo se je, da od vseh teh 7338 otrok le 226 odtotka, namreč 166 otrok ni nikoli zavživalo alkoholnih pijač, dočim je povedalo 989, torej 13.4% otrok, da so bili že večkrat pijani. A gotovo je tudi ta številka še prenizka, ker je poizvedba o tako kočljivi stvari jako težavna. Vsak dan je dobilo nekaj alkoholnih pijač 847 otrok, to je 11.4%. Od teh je pilo 148, torej 2 odstotka že pred šolskim poukom.

Enake poizvedbe so se vršile po ukazu učnega ministerstva tudi na Dunaju in sicer z enako žalostnim uspehom. Polovica izprašanih otrok je dobivala pri kosilu pivo, 18 odstotkov vino in 2 odstotka redno žganje!

Da pa gorje, ki izvira iz tako nesparmetnega početja, spoznamo v vsej razsežnosti, moramo uvaževati, kakšne slabe

Do tukaj smo se vozili vedno, kakor po kakem velikem koritu, katerega je tvorilo od leve strani obrežje Dalmacije, od druge strani pa dalmatinski otoki, n. pr. Hvar, Brač, Lesina itd. Tukaj se pa odpre prost razgled na desno po morski gladini, dokler se ne zavije v kotorski zaliv (Bocche di Cattaro ali ušče kotorsko). Ob 12^{1/2} čez poldne smo dospeli do trdnjave „Ostro“, katera je na levem bregu zaliva. Zdelo se mi je, da potujem s Stasny-em učiteljem po Bosporu. Samo ne vem, jeli je svet tudi tam tako skalovit in jeli se gore vzdigujejo tudi tako navpično nad inorjem, kakor tukaj. Ob znožju teh strmih hribov je vse polno hiš in hišic. Gor pa v hribov, so, kjer je le kolikaj rodovitne zemlje, vinogradi in oljki nasadi. Tudi nekaj kapelic in malih cerkvic se vidi tukaj na teh strmih vrhah, samo, ne vem, če se kedaj opravlja daritev sv. maše tukaj, in kdo je oni, kateri se drzne na take strmine brez poti, brez otežja. V kotorskem rokavu je več manjših in večjih vasij, katere imajo 3—500 prebivalcev. Te so, razun Novega grada še, Dobrota, Perasto, Risan, Teodo, Melinje in druge manjše. Strmo na vrhovih so trdnjave, iz katerih molijo večji in manjši topovi svoje glave. Ena stotinja tvori posadko na dveh in tudi večjih trdnjavah.

Od trdnjave „Ostro“ na rti Punta d'Ostro smo vozili eno in pol ure, čeravno je „Gödöllő“ eden brzih parnikov

nasledke ima uživanje alkohola na nežno mladeniško telo. Zanimivo je o tem predaval profesor dr. Kassowitz na Dunaju ob priliki osmega mednarodnega protialkoholnega shoda. Kakor že mnogo večšakov pred njim, je opazoval tudi on pri tacih otrocih, da je zavžiti alkohol zadrževal redno delovanje organizma. Otroci so trpeli na znani boleznii „delirium tremens“ imenovani, na alkoholni maniji in božjasti. Povzročal je pa tudi organske izpremembe v telesu: drob je otekel in pokazala se je vodenica. In vsi ti pojavi so nastopili, če so otroci dobivali tudi le neznatno množino alkohola. Zato je dr. Kassowitz zavračal znano trditev mnogih ljudi, celo zdravnikov, da bi alkohol pospeševal prebavljanje.

Najbolj trpijo pri otrocih možgani. Dr. Forel pripoveduje: Več 10—15 letnih šolarjev se je hranilo brez alkoholnih pijač, potem so jim dajali nekaj vina. Mlajši so dobivali tretjino čaše, starejši ob južini in večerji pol čaše z vođo mešanega lahkega vina. Pokazalo se je, da so postali otroci, ki so pili vino, zaspani, manj pazljivi, da so manj uspevali pri pouku ter bili jako razburjeni. Pri enem šolarju se je moral poizkus prekiniti, tako razburjen je postal.

Do istega uspeha je prišel pri enakem poizkusu tudi profesor Rudolf Demme.

Poguben je vpliv opojnih pijač tudi na spomin. Mnogokrat se dandanes toži, da šolarji in učenci nimajo več takega spomina kakor nekaj, in da ne morejo zmagovati učne tvarine. Tudi zdravniki tožijo, da je število na živcih bolnih otrok vedno večje. Zdravnik Frick piše:

„Vzroka tem pojavom iščejo na tisočih krajih; zidajo krasne šolske palače, krajšajo učne ure, prepovedujejo domače naloge, za telovadbo in igro od-

in prevozi, kakor sem sodil 16—17 morskih milj na uro, predno smo dospeli v Kotor.

Tukaj zdem sám, na tujem, dalje proč od milega doma, ne da bi videl kak znan obraz; bilo mi je nekaj časa nekako tesno pri srcu. Da, lahko rečem, vse moje dni ne še tako! Iskal sem pomoči tudi jaz tam, kjer jo vsak kristjan dobi, kdor jo le z zaupanjem išče, namreč pri „Tolažnici žalostnih“. Pomolil sem nekoliko v bližnji cerkvi, in takoj mi je bilo lažje pri srcu. Hvaležen in pomirjen zapustil sem svetišče.

Kotor moj cilj! Kaj hočem pa reči o tem? Mesto, katero šteje približno kake štiri tisoč prebivalcev. Vse se lahko reče o tem mestu pred, nego li, da je snažno. Ulice so ozke, tlakane in umazane. Hiše stare in največ brez ometa. Mesto je ograjeno s trdnim ozidjem, raz katerega gledajo topovi, a te bolj stare vrste. Uhod v mesto dopuščajo trojna vrata, katera imajo padajoči most kakor v srednjem veku gradovi. Mesto leži pod ravno tako strmim skalovjem, kakor je n. pr. v Vipavi nad virom Lipica. Dalje gor, skoro do sredine hriba je močen zid, kateri brani mesto napada od te (černogorske) strani. Zid ima več manjših in večjih stolpičev. Na najvišjem mestu tega ozidja je pa nekaka trdnjava, katera pa ni zasadena, ker gotovo nima velicega pomena. Na vzhodni in zahodni strani mesta iz-

merjajo precejšen čas — a mesto, da bi šlo na bolje, postaja vedno slabše. Na korenino tega zla še niso nastavili sekire. Važen, če tudi ne glavni vzrok je ta, ker otrokom tako zgodaj že dajejo opojnih pijač. Zato ima Kalbersch prav, ko piše: „Alkohol zastruplja otroka pred porodom, gloda kakor črv na mladeniču in razjeda moč odraslemu možu.“

Že iz teh podatkov razvidimo, kako malo ustrežamo otrokom, če jim „privoščimo“ alkoholnih pijač. Tu mora veljati jekleno načelo: Proč z njimi posebno od mladine. Stariši! ne dajte svojim otrokom ne vina ne žganja. Varujte otroke alkoholnih pijač, kakor strupa.

Politični pregled.

Državni zbor. — 18. t. m. je zbornica sprejela nujni predlog dr. Gessmannov, naj vlada v bodoče zapreči vse silovitosti ob volitvah, kakoršne so se godile v X. okraju dunajskem. Predlog socijalnih demokratov, naj vlada kaznuje policijo, je zbornica odklonila.

19. t. m. je zbornica sprejela predloge dotičnega odseka glede podpor po ujmah prizadetim deželam in občinam. Svota, ki se je dovolila znaša 3.800.000 K. V tej seji je interpeliral dalmatinski posl. Borčić zaradi potovanja bivšega italijanskega ministra Villarija po Dalmaciji in zaradi uvedanja hrvaškega notranjega uradnega jezika. Fressl je interpeliral vlado, kako da dopušča postavljati spomenike Bismarcku. Schönerer je vprašal min. predsednika, če ve, katere nemške stranke so dovolile, da se uvede češki notranji uradni jezik. Dobil je odgovor po zasluženju.

V četrtek je poslanska zbornica razpravljala o zakonskem načrtu glede terminske kupčije z žitom, kakoršen ji je prišel nazaj iz gosposke zbornice. Ko je pa začel govoriti poljedelski minister, začeli so nemški nacionalci tuliti. Konečno je vendar mogel govoriti. V petkovi seji se je razprava nadaljevala. Razni govorniki so priporočali, naj se zakon vsprejme, ker drugače bode romal zopet v gosposko zbornico in kdo ve, kdaj pride nazaj. Bolje je, da sploh dobimo zakon, ki prepoveduje borzno trgovino z žitom in moko, nego, da ostane morda še več let vse pri starem. Vendar je bil sprejet spreminjalni predlog dr. Schöpperja in zakon bo zopet šel v gosposko zbornico.

Politični položaj. — Sprava med Čehi in Nemci še ni posebno napredovala. Čehi mirno stojijo na svoji bojni postojanki — in čakajo. Nemci pa so zadnje dni postali mehkejši, ker sešli ste se nemško-narodna in liberalna stranka k posvetovanju, ter izvolili odsek, ki naj sestavi nemške zahteve. Izrekli ste se menda celo za češki notranji uradni jezik. Pravijo, da je vodja liberalnih Nemcev bar. Chlumecki bil pri cesarju, in odtod vsaj navidezna prijaznost Nemcev. Kdaj pa pridemo Jugoslovani na vrsto? Bojimo se, da se češko-nemška sprava zvrši preko nas in nas Čehi prepuste na milost in nemilost ljutemu sovragu.

Deželnozbornske volitve na Predarlskem. 18. t. m. so se vršile na Pred-

vira precej močnej izvirke izpod Črne gore, kateri daje mestu dobro, mrzlo, pitno vodo in goni tudi en mlin. Imena, mislim ti izviki nimajo posebnega, ker se takoj izlivajo v morje.

Med tem ko vam to pišem, sem ravno zvedel, da ne ostanem v Kotoru, ampak da pojdem (k 7. stotniji) v Dubrovnik.

V Dubrovniku (Ragusa) 8. nov. 1902. V Kotoru sem bil od sobote 1. t. m. do četrtega 6. t. m. V četrtek sem se odpeljal z Lloydovim parobrodom „Setka“ v Dubrovnik. Stotnija ne stanuje na trdnjavi „Imperial“, kakor sem mislil v začetku, ampak v Dubrovniku samem. To mesto mi bolj ugaja nego Kotor.

Kar je starega Dubrovnika, je vse še, tako mislim, kakor je bilo v srednjem veku. Ne boljše, ne slabše, razun, da je imelo več prebivalcev nekdanj. Zunaj ozidja so pa nekatere prav lepe „vile“ in več nasadov. Tudi ozidje mesta ni tako slabo, kakor se mi je zdelo, ko sem se prvič mémo vozil.

O sebi, ne morem sedaj še nič govtogave reči, ker ne vem, kako mi bode kaj šlo. Ko se pozneje kaj bolj udomacim, bodem vam že kaj tudi o tem pisal, ter poslal par razglednic tudi iz tega gnezda. Za sedaj vas prav srčno pozdravim.

Mihaljev Jože.

arlskem dež.-zbornske volitve za splošno kurijo, ki voli tri poslance. Izvoljeni so bili kršč. soc. kandidatje in sicer skoro jednoglasno, kajti za liberalne kandidate je bilo oddanih vseh skupaj le 19 glasov. V sredo pa so se vršile volitve v skupini kmečkih občin, kjer so liberalni kandidatje isto tako grdo pogoreli.

V mestnih volilnih skupinah na Predarlskem so bili izvoljeni trije nemški nacionalci.

Slovanska zveza. — Kakor znano sta se „Slovanski centum“ in „Slovensko-hrvatski klub“ zjedini. Sedaj se je sklenilo, da se skupni klub imenuje „Slovanska zveza“.

Ogerski parlament. — Ministerski predsednik pl. Szell je povdarjal v svojem govoru, da bode vlada odločno nastopila proti vsenemskim agitacijam na Ogerskem. Govorec o trgovinskih pogodbah z raznimi državami, pravil, da nobeden ne ve kaj bodo te države ukrenile. Poslanec Pichler je zavrnil, trgovinska pogodba z Italijo mora biti odpovedana. Szell odgovori na to, da to ni potrebno, kajti vlada se bode ravnala, kakor ji bode velevala korist države. Rekel je, da hoče na to delati, da uravna razmere z Avstrijo. Pravi, da carinska zveza z Avstrijo ne poneha l. 1903 marveč l. 1907. Kar se pa tiče vinske klavzule z Italijo, pravi Szell, da je že jedenkrat rekel, da se ista v novi trgovinski pogodbi z Italijo ne bode več nahajala. To svojo obljubo, pravi govornik, da bode tudi držal. Seveda storilo bi se lahko še jeden korak dalje, da bi se vinska klavzula odpravila že v prihodnjem letu. Tudi o tem vprašanju bode govora pri posvetovanju o novih pogodbah.

Dr. Lueger na Bavarskem. — Z Bavarskega se poroča, da pojde koncem t. m. dr. Lueger v Monakovo in da bode tam govoril na nekem volilnem shodu. V Monakovem se bližajo občinske volitve, pri katerih pride do hudih bojev med konservativci in liberalci. Dr. Lueger pojde torej pomagat bavarskim konservativcem.

Razpor mej črnogorskim knezom in nadškofom Milinovičem. — Pred nekaj dnevi so sporočili razni listi, da se je mej črnogorskim knezom Nikito in barskim katoliškim nadškofom Milinovičem pojavil resen razpor. Knez enostavno zahteva, da se nadškof s svojim tajnikom Fra Metodom Radićem takoj umakne iz Črnogore. Sedaj se je toliko doseglo, da sme nadškof ostati še do konca leta, tajnik pa mora še ta mesec nazaj v svojo redovno provincijo v Dalmacijo. Povod temu razporu je v prvi vrsti svetojeronimska afera, ker se je nadškof izprva upiral predlogom črnogorskega pooblaščenca pravosodnega ministra Vojnovića, pozneje pa vendarle podpisal zahteve Črnogore v tem vprašanju. Tedaj sta knez in Vojnović uvidela, da je nadškof „še vedno Hrvat“, in sklenila sta se ga iznebiti. To bi bil prvi razlog. Drugi pa je neki ta, da zahteva hči Helena v Rimu, naj pride v Barškof Italijan, ki bi bil poročstvo podpore od strani Italije, katera vidi v nadškofu Milinoviču prvobornitelja panslavizma. — Knez že dalj časa ne sprejema nadškofa v avdijenci. Listi pravijo, da se bo po novem letu nadškof umaknil nazaj v francišanski samostan, iz katerega je bil izšel.

Bolgarski časniki in Macedonci. — Bolgarski časniki in Macedonci so sklenili, da izstopijo iz bolgarske armade, da bodo tem lažje služili svoji domovini.

Ministerska kriza v Srbiji. — Kralj je vsprejel demisijo dosedanjega ministerstva in je naročil Rusiji prijaznemu generalu Cincar-Markoviću, da sestavi novo ministerstvo.

Novice.

Našemu cesarju se je zdravstveno stanje že zdatno izboljšalo. Bolečine so prenehale in se je vže sprehajal po parku v Schönbrunnu. Vendar še teden dni ne bode vsprejemal v avdijenci.

Prezvljeni knez-nadškof se je povrnil s svojega potovanja na Dunaj.

Imenovanje. — Minister za poljedelstvo je imenoval ručunškega svetnika pri tukajšnjem gozdnem in domenskem ravnateljstvu g. Ivana Pirjeveca za višjega računškega svetnika. Čestitamol!

Naslov izvanrednega profesorja je podelil Nj. Vel. cesar našemu rojaku, konstruktörju na visoki tehniški šoli na

Dunaju, diplomiranemu arhitektu gosp. dr. Maksu Fabijaniju.

Visoki gost. — V četrtek se je pripeljal v Gorico na obisk svoje matere Don Alfonzo.

Odlikovanje. — Te dni je podelil Njeg. Vel. cesar srebrni križec s krono gradbenemu nadzorniku c. in kr. mornarice v Pulju gosp. Josipu Zlobecu, našemu rojaku, s Krasa, v priznanje njegovega delovanja za časa 40. let odkar se nahaja Zlobec pri c. in kr. mornarici.

Izpti učiteljskega usposobljenja za ljudske šole so napravile v Gorici v teku tega meseca naslednje Slovenke, namreč s slovenskim in nemškim učnim jezikom gospodične Babnik Antonija, Bajec Marija (z odliko), Bavdek Leopoldina, Debevec Helena, Fajgelj Cilka, Fischer Marija (z odliko), Gerželj Ana, sestra Gornik Ambrozija, Klein Ana, sestra Kopač Anzelma, Lavrenčić Klementina, Velepič Marija in Zevnik Terezija, potem s slovenskim in nemškim učnim jezikom ter italijansko kot predmetom Košir Valerija, s slovenskim učnim jezikom ter nemščino kot predmetom Makuc Eliza, Perhavec Marija, Zmrljak Karolina in Zupančič Marija ter samo s slovenskim učnim jezikom Čopič Franciška, Kavčič Ema in Podgornik Katarina.

Poročil se je dne 19. t. m. gospod Jožef Kovačič iz Svetega s g. Karolino Leban iz Grgarja. Bilo srečno!

Shod slov. kat. del. društva v Gorici bo na praznik Brezmadežnega spočetja dne 8. dec. po blagoslovu ob 4. uri pop. v prostorih g. Gorjanca na Kornju. Ker bodo na dnevnem redu zelo važne zadeve, prosimo poverjenike, naj opozore na to vse društvenike.

Za „Alojzijevišče“: Preč. g. L. Juvančič 10 K, Tešimir 15 K, preč. g. A. Batagelj 10 K.

Bog plati!

Za prepotrebno slovensko sirotišče v Gorici nam je poslala N. N. 10 K. Prisrčna hvala!

Za zastavo slov. kat. delavskega društva v Gorici: P. n. gg. Ivan Dermastia 2 K, Primož Zakrajšek 2 K, N. N. 2 K (za sirotišče 10 K), J. L. 2 K, A. K. 30 v, F. M. 40 v, Anton Pahor 2 K, Franc Selničar 2 K. Zadnji izkaz 180 K 4 v. Skupaj 192 K 74 v.

Blagoslovljenje zastave slovenskega katol. delavskega društva v Gorici. — Na razna vprašanja odgovarjamo, da bomo povabili k tej slovesnosti vsa katoliška narodna društva goriške dežele. S slovesnostjo bo združen izlet v goriško okolico in ljudska veselica. Več povemo o svojem času!

Vabilo k obč. zboru podružnice „Slomšekove zveze“ za goriški in gradišćanski okraj, ki bo dne 1. dec. t. l. ob 11. uri predpoludne v „Šol. Domu“ v Gorici. Odbor.

Med naprednim učiteljstvom na Kranjskem se je začelo krhati. Dolgo časa so gg. Zelenec, Dimnik et Cie. vodili na vrvici kranjsko učiteljstvo, ter je kot ponižno deklo vdinjevali „poosebljeni svobodni misli“ dr. Tavčarju. Jelenc in posebno Dimnik sta že prejela svoje plačilo, ostalo učiteljstvo pa je začelo spoznavati, da so je le izkoriščali, in da v naprednjakih in „Slov. Narodu“ nima zagovornikov.

Ko so namreč nekateri napredni učitelji hoteli v „Slov. Narodu“ nastopiti proti škandaloznim razmeram med ljubljanskim učiteljstvom, jim je „svobodoljubni“ „Narod“ zaprl svoja predala. Učitelj. stanovsko glasilo „Učiteljski Tovarš“ pa molči ko grob, ter razmere še hvali in zagovarja — no pa saj je urednik I. Dimnik tudi zadovoljen kot voditelj. Žalostno a resnično je, da stanovsko glasilo nima besedice v obrambo učiteljstva, kateremu se godi krivica. In tako je prišlo do tega, da napredni učitelji v klerikalnem „Slovencu“ bijejo boj, proti surovemu in brezobzirnemu terorizmu, kateri daje posemeznikom orodje v roke, da tlačijo ves tan, in da imajo celo odločen vpliv na misljenje in svetovno naziranje učiteljstva — dino le zaradi tega, ker ga krote z železno pestjo. In tako je tudi pri nas. Učitelji hočejo biti svobodni, pa so v resnici sužnji par moč, ki tlačijo ves tan in ga krote z železno pestjo. Toda svaka sila do vremena!

Deželno posojilo za zgradbo deželne norišnice. — Glodé onega milijona kron, katerega je deželni zbor dovolil za zgradbo deželne norišnice, je sklenil deželni zbor dotično posojilno pogodbo z tu-

kajšnje tvrdko A. V. Jona. Podrobni načrti za norišnico se pričnejo kmalu izdelovati. To delo je baje izročeno inženjerju Braidotiju iz Trsta.

Katoliško društvo slovenskih učiteljic je imelo dne 2. listopada zborovanje, v katerem je deloma prosto predavala gospica Ana Klavčičeva o „odgovoru pri pouku“. Sledila je koristna debata, katere ste se posebno udeležili naši vrli učiteljci meščanske šole goriške. Dne 5. listopada pa je bilo zopet zborovanje, v katerem je predsednik, duhovni voditelj preč. g. župnik I. Kokošar pokazal, da se oslanja krščanska srčnost na pravi mir; tega pa uživa le oni, ki ni ne predrzen ne obupan, ker moli in se izogiba moralnih nevarnostij. Predsednica je predavala o delovanju Rosvitnem na dramatičnem polju. Gospica Jelka Mercinova nas je vzradostila z deklamacijo Gregorčičevega „Slovo od Ribenberga“ in s samospovom „Na tujih tleh“ (Nedved). Prihodnje zborovanje je dne 10. decembra ob 4 pop. Dne 11. decembra ob 4 1/2 pop. bode predaval v župnišču preč. g. župnik Ivan Kokošar o načinu poučevanja v petju. Kdor se zanima za predmet, je uljudno vabljen.

M. H. W.

Glasba. — Izšlo je 24 obhajilnih in prv. Srca Jezusovega pesmi za moške glasove, katere sem sam založil.

Vis. č. kn.-nadš. ordinarijat se je o tej zbirki tako le izrazil:

„Št. 1600. Blag. g. Danilo Fajgelj, upokojeni nadučitelj tukaj.“

Dne 14. maja t. l. ste predložili v cerkveno odobrenje Svojo zbirko pesnij za moški zbor op. 237.

Z ozirom na to, da nedostaja našim moškim pevskim zborom slična zbirka primernih, lahko izvedljivih ter v cerkvenem duhu uglasbenih pesnij, hvali podpisani ordinarijat Vaše podjetje ter hoče upoštevajoč dobro uporabnost Vašega dela radovoljno ugoditi Vaši želji.“

Kn.-nadškofjski ordinarijat S. V.

V Gorici, dne 2. junija 1902.

Andrej Jordan, l. r. kapit. vikar.

Cena izvodu je 1 K. Naročuje se pri skladatelju v Gorici, gosposke ulice, št. 14. Z ozirom na nizko ceno naj se blagovoli naročevati izvodov po številu pevcev, ker je najbolje, da pojejo pevci iz partitur, kjer imajo vso harmonijo pred očmi.

Danilo Fajgelj skladatelj.

Predsednikom gostilničarske zadruge v Gorici je bil izvoljen gosp. Hapacher, lastnik Hotela all'Angelo d'oro.

Izpred sodišča. — V četrtek se je vršila pred tukajšnjim okrožnim kot kazenskim sodiščem kazenska obravnava proti Francetu Rosig iz Ločnika. Obtožen je bil radi žaljenja Veličanstva in pa zaradi nevarnega groženja. Obravnava se je vršila pri zaprtih vratih. Sodišče je Rosiga oprostilo, zaradi tega je prijavilo državno pravdnitvo pritožbo ničnosti.

Oni Valentin Lovišček iz Gorenjvasi pri Kanalu, ki je bil 1. sept. t. l. zasačen, ko je pripeljal v naše mesto mrtno tele, ki je začelo vže gnjiti, je bil 13. t. m. obsojen na 10 dni zapora.

Komisija za cimentiranje je te dni preiskala tehcnice in mere v 186 prodajalnicah. Postopalo se bode vsled te preiskave proti 123 strankam, pri katerih se niso našle tehcnice in mere v redu.

Izvozni sadni trg v Gorici. — Po podatkih, katere je obelodanil te dni tukajšnji mestni komisarijat, izvozilo se je z goriškega trga v času od dne 14. aprila pa do 15. novembra t. l. sadja v vrednosti 2.870.000 K. Največ se je odposlalo krompirja in sicer celih 52.706 q. Največ vredne so pa bile olupljene češplje, katerih se je prodalo za 716.800 K. Za češnje se je dobilo 709.882 K, za krompir 343.409 K, za namizno grozdje 216.180 K, za češnje 186.722 K, za jabolke 162.153 K najmenj se donesele jagode, za katere se je prijelo 2497 K.

Mizarska zadruga v Gorici. — V sredo se je zbralo v magistratni dvorani kakih 40 mizarjev, ki so sklenili ustanoviti v Gorici svojo mizarsko zadrugo. V ta namen je bil izvoljen poseben odsek, ki ima nalogo sestaviti pravila ter jih predložiti dotični oblasti v potrditev.

Umetna gnojila. — Goriška kmetijska družba vabi naše kmetovalce, da se oglašio pri njej z naročili na umetna gnojila, katera bodo rabili prihodnje pomlad, in katera jim kmetijska družba

priskrbi po najnižji ceni. Pa ne samo zaradi cene, je najbolje, da naši kmetovalci naročajo umetna gnojila potom kmetijske družbe, marveč, velike važnosti je pri taki naročbi tudi to da je kmetovalec gotov, da je v resnici umetna gnojila tako, kakoršno je nameraval kupiti, ne pa kaka slaba zmes, ki nima potrebne količine kemičnih snovij v sebi, da vrši kot gnojilo svojo nalogo. Kmetijska družba se s kemičnimi poskusi vedno sama prepriča o kakovosti gnojil in tako je kmetovalec, ki si priskrbi potom kmetijske družbe umetna gnojila gotov da ni kupil mačka v mehu. Kajti tudi pri kupčiji z umetnimi gnojili se prerada vrši umazana špekulacija kajti dognano je, da so pred nekaj leti kmetovalci v naši deželi 30.000 K več potrosili za umetna gnojila nego je bilo treba, ker bi ravno toliko umetnih gnojil in boljše vrste dobili za 30.000 K manj nego so oni izdali za ista. Torej kmetovalci pozor!

Umrli je danes previden se sv. sakramenti g. Anton Žerjal iz Rihemberga, krčmar v gledališki ulici v Gorici Pljučnica ga je spravila v prezgodnji grob. N. v m. p. l.

Tatvine. — Hišni gospoda Planckerja v Rabatišču je zmanjkala zlata ura, katero je pustila v svoji sobi na mizi.

Privatnemu uradniku pri tvrcki Steiner Viktorju pl. Schiller pa je nedko odnesel zimsko suknjo v vrednosti 128 K, katero je v kavarni pri gledišču obesil na obešalo.

Izjava. — „Soča“ v 119. št. z dne 22. novembra t. l. reagira na moj v „Gorici“ in v „Primorskem Listu“ priobčeni popravek z opazko: „Pahor pravi: „Ni res, da dobivam za pouk (v krščanskem nauku) 400 kron, res pa je, da dobivam nagrado“. Ta nagrada pa z naša 400 kron — komentarja ni treba“.

Nudim „Soči“ lepo priliko, da zasluži 100 kron za „Narodni sklad“, če mi dokaže, da dobivam v istini za pouk v krščanskem nauku na Ajševici svoto letnih 400 kron.

Kronske gore klown v Circusu Tema je zagrešil pravi naslov, zato — retour! V Kronbergu, dne 23. nov. 1902. A. P.

O Marnberškem konsumnem društvu je „Soča“ jako obširno hotela dokazati, da klerikalci sleparijo pri gospodarskih društvih. Marnberško gospodarsko društvo je nastalo iz gol narodne potrebe. V Marnbergu so sami nemškutarski trgovci, najhujši nasprotniki slovenskega naroda, katerim so okoličanski Slovenci znašali svoje groše. Ta konsum je bil važna gospodarska postojanka za marnberški okraj. Iz Marnberga pišejo Slovenci: „Narodova in drugih listov gonja proti odnotnim slovenskim gospodarskim društvom izvira iz čisto navadnega obrekovanja ene posemezne osebe. Mi se sedaj ne spuščamo v nobeno polemiko, arpak čakamo, da sodnija izvrši svojo nalogo, že danes pa lahko povemo, da bo konečno, če je še kaj pravice na svetu, prišel v luknjo nekdo, ki je „Narodu“ zelo pri srcu, in „Narod“ bo potem molčal kakor grob. Povdarjam za sedaj samo toliko, da ne trpi pri konsumnem društvu v Marnbergu nihče nobene škode. Dolgovi so vsi do vinarja poplačani, bivši združniki so dobili že svoje deleže nazaj, živa duša se ne more pritoževati, da ima kako škodo. Da je prišlo do sodnijskega postopanja, je provzročilo čudno postopanje liberalnega advokata dr. Pikelna. Proti Pikelnu je že vložena kazenska ovadba in tudi ovadba na odvetniško zbornico. Obširneje bomo še govorili. Kaj ne, „Soča“, to se glasi malo drugače, kot kar so napisali tvoji ljudje, ki si s „poštenim delom“ služijo kruh!“

Tako je, če se liberalnim listom preveč zaupa. — Ivan Petrič, učitelj v Rudniku pod Ljubljano, je eden tistih ljudi, ki „Narodu“ vse verjamejo. Na podlagi „Narodovih“ laži je pričel pravit okoli, da g. Ivan Cernič škapulirje in svetinjice prodaja za dobiček in da je s temi manipulacijami že toliko pridobil, da si je bišo sezidal. G. Cernič, ki ni nikdar imel kake prodaje, je tožil g. Petriča. Pred sodiščem g. Petrič ni mogel ničesar dokazati. Izgovor, da je iz „Naroda“ posnel svoja očitanja, obtoženemu Petriču ni pomagal, in obsojen je bil na 5 dni zapora, oziroma 50 kron globe. Tako je, če se liberalnim listom preveč zaupa.

Huda burja je razsajala te dni ne samo pri nas na Goriskem, posebno

pa na Vipavskem in na Krasu, ampak tudi v Trstu in na Reki. Morje je bilo strašno razburkano. Na Reki je bil promet po cele dni skoro popolnoma ustavljen.

Vipavska železnica. — Dne 20. t. m. se je odprl na postaji Št. Peter osebni promet in promet za prtljago.

Na postojici Kamnje pa se je isti dan otvorilo skladišče za cele vagone.

Iz Brd. — Kuracija Dolenia ob mejni reki Idriji ima veliko slovenskih družin, smem reči: večino slovenskih. Dosedanji g. kurat Zej je znal govoriti tudi slovensko kakor Goričan in je trdil celo v pričlo knezo-nadškofa, da kurat v Dolenjah potrebuje slovenski jezik za svojo službo.

Vpraša se zdaj, ali sme to kuracijo prevzeti, kdor zna po slovensko „samo jesti in piti?“ — Kakó bo podučeval svoje slovenske ovčice? — Kakó jim bo pri spovedi govoril? — Ali jih bo mar podil iz cerkve s krikom: „Fu o r a i š č a v i?“

O dobri pastir, imej na Slovence ozir! Gr—i.

Dve deklici zgoreli. — Neka kmetica Lorenzutti iz Koprive pri Gradšču je pustila na ognjišču svojo osemnajstmesečno hčerko ter odšla za kratek čas po nekem opravku. Deklica se je v tem času približala k ognju, vnela se ji je obleka in predno so ji prišli ljudje na pomoč, bila je že vsa v ognju. V strašnih mukah je revica v kratkem času umrla.

Zgorela je v četrtke zvečer v Počturau neka deklica 3 leta in 3 mesece stara, približala se je ognjišču med tem, ko je mati šla kupovat neke potrebščine za večerjo. Prihitelo ji je na pomoč več ljudij ter strgali so ji z nje obleko ali zama, deklica je bila po životu že opečena. Odgovarjala je še precej dobro materi, ki je bila kot zbesnela od velike žalosti. Odpeljali so jo v bolnišnico in je tam tudi po noči umrla.

Take in jednake nesreče se pri nas ponavljajo tako pogosto, da se je kar čuditi. Saj bi morala vsaka mati predno zapusti otroka le za trenotek samega pri ognju, vsakrat na te nesreče pomisliti, in dogajale bi se gotovo bolj po redko. Pa kaj pomaga, na svetu je že tako, da imajo ženske dolge lasé a kratko pamet.

Ogenj. — Na Kremenicah pri kanalskem Lomu sta pogorela dne 16. t. m. dva posestnika in sicer Pangerc in Mrak Pogoreli sta jima do tal hiši in druga gospodarska poslopja z živino vred. Ta nesreča zahtevala je pa tudi jedno človeško žrtvo. 28 letni Lipovšček je hotel namreč rešiti živino, nahajajočo se v nekem hlevu. V tem hipu pa se vdere nanj goreča streha in našli so ga še le drugi dan popolnoma spečenega pod ruševinami.

Posestnika sta bila zavarovana pri banki „Slaviji“.

Zopet ogenj. — Dne 17. t. m. je zgorela I. Mraku v Modreji hiša, gospodarsko poslopje in vse kar se je tu notri nahajalo z mizarskim orodjem vred. Mrak je bil zavarovan pri vzajemni zavarovalnici v Ljubljani. Dne 20. t. m. pa je prišel ravnatelj zavarovalnice na kraj požara in sta z županom cenila škodo, katera bode zavarovancu že v par dneh poplačana.

Znanega Škrka iz Zgonika, ki je bil od tržaškega porotnega sodišča zaradi umora svoje sinahe obsojen na smrt, katero razsodbo pa je, kakor smo že poročali, najvišji sodni in kasacijski dvor kasiral, prepeljali so te dni iz Trsta v tukašnje zapore. Proti Škrku se bode vršila namreč nova porotna obravnava v Gorici.

Nevaren sin. — Aretirali so Antona Fabijan po domače Karijola z Bajnsic, ker je z rezilnim orodjem v roki žugal s smrtjo očetu in sinu, Fabijan je pri prvem zaslišanju tajil to, ali ker je že večkrat žugal, pridržali so ga pod ključem.

Tajnikom za kanalsko občino je imenovan izmed 18 prosilcev Ignacij Saksida iz Vogerskega.

Nore kl si prslvaja drugih blago. — Onega nesrečnega Št f na Skrta, o katerem smo svoječasno poročali, da ga je v Kojsem aretirala žandarmerija, ker je odnesel nekemu človeku uro in obleko, so zopet izpustili iz zapora, ker ni dvoma, da je revež slaboumen.

Šest tisoč kg dinamita. — V pondeljek zjutraj je dospelo na tukašnji kolodvor 6000 kg dinamita, za tvrdko Ceconi, ki je prevzela dela pri predoru bohinske železnice med Podbrdom in Bohinjsko Bistrico. Podjetnik Salzberger,

ne da bi se brigal za prepise po katerih se mora prevažati tako razstreljivo je hotel nakrcati vso množino zgorej omenjenega dinamita na štiri voze, ki so bili jako ozkotirni. Ali policijski uradnik, ki je imel takrat na kolodvoru službo, je to zabranil in podjetnik moral je priskrbeti druge vozove, odgovarjajoče dotičnim predpisom.

Iz gorenje Vipave. — Grozovitna hudodelstva se godé semtertje po svetu in žal, da tudi med našim v celoti še nravnim narodu. Vender se vršé pojavi, ki s strahom navdajajo prave krščanske rodoljube za bodočnost. Ravno kar zvedel je pisec tega o dveh groznih hudodelstvih. Prvo se je namreč zgodilo na Kolku nad Šturijami v gozdu, kjer je — brž ko ne, — kak divji lovec vstrelil gozdnega čuvaja. O hudodelcu pa ni dosihmal ne duha ne sluha. Drugo zlodejstvo pa se je zgodilo v Hrušici na javni cesti, ki vodi iz Podkrajja v Logatec. Ondi je izginil prodajalec zelja, ko se je vračal iz Hrušice domov na Ig pod Ljubljano. Moža niso našli dosihmal; le same konje, sestradane so ljudje našli na cesti. Od tega moža je tudi pisec tega teden popred kupil 100 zelnatih glav. Sodi se, da so ga zločinci oropali in vrgli v kak tamošnjih številnih breznov. — Takih zločinov in brezverstva, kakoršnega učijo neki slabi časniki, reši nas narod, o Gospod!

Iz Kobarida. — (Sv. Misijon.) Lepe, nepozabljive dneve smo preživeli pretekli teden v Kobaridu, kjer se je od 15. do 23. obhajal sv. misijon. Vodila sta ga preč. očeta Franc Jaševce in Alojzij Nastran iz reda lazaristov. Udeležba pri sv. misijonu je bila naravnost velikanska. Ognjevita, prepričevalna beseda preč. očetov lazaristov je poslušalce kar priklepala v cerkvi, ki je bila posebno zadnje dni prenatlačena. Toliike udeležbe pri takih cerkvenih slovesnostih se ne spominjajo niti stari ljudje. Ljudstvo, v katerem ni še zamrl čut za sv. vero in kat. cerkev, je znalo ceniti milost sv. misijona in se ni dalo zbegati od strahu pred nasprotnimi strankarskimi nazori. V bojnem klicu: Kristus ali Belial! se je ljudstvo v večini odločilo za Kristusa in priznalo vanj svojo vero tudi pri sv. misijonu. Obhajancev je bilo 2100. Tako je Bog obilno blagoslovil trudapolno delo sv. misijona.

Le maloštevilna inteligenca se je odlikovala s svojo odsotnostjo in tako na verskem polju iznova pokazala, kakšna je njena vera. Ljudstvo je to videlo in reklo: prav je, da se poznamo!

Sv. misijon se je zaključil v nedeljo s slovesno procesijo in zahvalno pesmijo, ki je kipela k Bogu, dobrotnemu daritelju misijonskih milostij.

Bodi na tem mestu preč. očetoma misijonarjema še posebej izrečena iskrena zahvala za njih požrtovalno delo, kateremu ne moremo želeti družega, kakor da je Bog trajno blagoslovi!

Kanalsko grajščino, ki je bila do sedaj lastnina vojvode Blacas kneza Vitgensteina, je kupil grof Karol Coronini-Cronberg, sin grofa Alfreda Coronini-Cronberg.

Ogenj. — V soboto zvečer je začelo goret pri posestniku Janezu Cepiču h. št. 56 v Vedrijanu. Ogenj je tako hitro narasel, da je v malih urah uničil Cepičevo hišo in hlev. Rešili so se komaj ljudje in živina. Zgorelo je vse pohištvo in poljski pridelki. Škoda znaša približno kakih 3000 K. Cepič je bil zavarovan pri graški zavarovalni banki.

Zgorel na senlku. — Pretekli terek je šel neki 62 letni mož spat v Verhovlju nad Kojsem na senik. Posvetil si je z leščerbo, ki je pa imela jedno šipo ubito. Ko je revež luč v leščerbi upihnil, skočila je najbrže iskrica na seno, katero je začelo tleti in se je vnelo še le, ko je nesrečnež zaspal. Dejstvo je, da je senik zgorel in da je na njem zgorel tudi zgoraj omenjeni mož.

Mrtev ubežal. — V soboto se je raznesla vest po Korminu, da je neki poljski čuvaj v tamošnji okolici ubil nekoga poljskega tatu. V resnici pa je bila stvar taka-le: Omenjeni čuvaj je zasačil pri reki Idriji človeka, ki je kradel drva ter jih hotel odnesti. Ko je poljski čuvaj tatu ukazal, naj položi drva na tla, ga ta ne le samo ni hotel ubogati, marveč zasolil mu je celo par zausnic. V tem hipu pa je poljski čuvaj tatu s tako silo udaril po glavi, da se je isti koj zgrudil na tla, ne da bi se ganil. Poljski čuvaj, misleč, da je tatu v resnici ubil, hitel je v Kormin, ter naznanil tam celo zadevo. Ko so pa prišli na lice mesta, kjer bi imel ležati ubiti tat, ni bilo o njem ne duha ne sluha.

Iz Volč smo prejeli dva dopisa. Prvi dopisnik se pritožuje, da je volčansko starešinstvo pri letošnjem proračunu vrglo doklado na užitino, ter pritisnilo uboge zemljiške posestnike. Upa, da deželni odbor ne potrudi tega sklepa.

— Drugi dopisnik pa popisuje poštno „kaselo“, ki je pribita na hiši št. 16. Pravi, da je bolj podobna velikemu panju kakor poštni nabiralnici. Pravi, da je tudi to znak naprednosti v Volčah.

Razkrinkano unijatstvo. — Med tržaškimi Slovenci so nekateri zasejali gibanje za unijatstvo. Mnogo se je deklariralo o „sv. unijatski cerkvi“. „Narodne odpadnike“ „podkupljene latinizatorje“, „c. kr. katolike“ so nas zmerjali, ker smo unijatsko gibanje osvetlili v pravi luči in kazali na nevarnosti tega gibanja. V Ricmanjih so prvi prestopili v grško-katoliško cerkev. In koliko se je pisalo o Ricmanjih! In sedaj?

Ponedeljski „Slovenec“ piše: Krog petsto oseb iz Ricmanj in Rojana pri Trstu je vložilo nedavno prošnjo v roke razkolnega škofa v Zadru dr. Nikodema Milaša, naj jih sprejme v svojo škofijo. Vso višino njihovega verskega prepričanja kaže razlog, ki ga med drugimi navajajo za svoj odpad iz katoliške cerkve v razkolno versko družbo. Pravi namreč, da zato žele postati razkolniki, ker unijatski škof Drohobeczky neče ali ne more držati, kar jim je obljubil. Razkolni srbski škof Milaš preiskuje sedaj po svojih ljudeh, kako je s to stvarjo.

Prišli smo torej do tega, kar smo trdili. Unijatstvo je bilo le paliativno sredstvo, v bistvu pa se deluje za odpad od katoliške cerkve. Na tržaškem ozemlju storil se je prvi osodepolni korak, da tržaški Slovenci čim preje zginejo s površja. O tem bodemo še govorili.

Nove poštna nakaznice pridejo z novim letom v promet. Tudi poštna spremnice spremenene sedanjo obliko. Stare nakaznice in spremnice se lahko še rabijo ali pa do 31. dec. zamene za nove.

Dar Dunaja sv. Očetu. — Dunajski občinski svet je sprejel predlog svetnika dr. Krenna, naj se dovoli 25.000 K v to svrhu, da se povodom 25-letnega papeževega jubileja podari papežu zlata spominska svetinja ter napravijo tudi take svetinje v srebru in bronu.

ZAHVALA.

O priliki nenadomestne izgube naše preljubljene soproge, matere, stare matere in tašče

Julije Cazafura,

izrekamo tem potom vsem udeležencem mnogobrojnega pogreba ter za izkazana tolažilna sočutja na nenadomestni izgubi, najiskrenejo zahvalo. Posebno zahvaljujemo prečastito duhovščino, vse sorodnike, gg. uradnike c. kr. davkarije in sodnije ter vse domačine, kateri so v toli številni udeležbi skazali nepozabni ranjki zadnjo čast. Iskrena hvala tudi vsem darovateljem krasnih nagrobnih vencev. Vsem Bog stotero povrni!

V Tolminu, dne 22. novembra 1902.

Zalujoča rodbina.

Za kratek čas.

Vse v redu. — Ogerski grajščak pripeljal se je po železnici domov. Na kolodvoru ga je čakal njegov kočijaž Ferenc z vozom. Med potom se je razvil med njima sledeči pogovor: „Vse v redu doma?“ — „Vse v redu milostljivi gospod baron!“ — Ferenc čez nekaj časa: „Karo je poginil!“ — Grajščak: „Karo? Moj ljubi psiček? Zakaj je poginil?“ — Ferenc: „Ker je preveč pečenega konjskega mesa pojedel.“ — Grajščak: „Kako je prišel k pečenemu konjskemu mesu?“ — Ferenc: „Ker je osem konj zgorelo?“ — „Osem konj zgorelo? Kako se je to zgodilo?“ — Ferenc: „Grad je pogorel.“ — Grajščak: „Istem! Moj grad pogorel? Kako se je pripetila ta nesreča?“ — Ferenc: „Ker se je prevrgla sveča, ko so djali taščo na pare.“ Baron: „Za Boga! Ali je tašča umrla?“ — Ferenc: „Mrtvoud jo je zadel, ker je vaša milostljiva gospa soproga s husarskim ritmojstrom pobegnila.“ In vendar je bilo po mnenju Ferencja vse v redu doma.

Salomon na županskem stolu. — Nekje na Ogerskem je kolesar povozil kmetu gos. Pred županom je dejal kolesar, da ponuja kmetu krono kot odškodnino in gos naj si kmet nazaj vzame. Kmet pa je na to rekel: „Hočem dve kroni odškodnine in za gos ne maram.“ Župan je na to vzel od kolesarja ponujano krono drugo dodal sam ter dal obe kmetu, gos pa je sam obdržal — in vsi so se zadovoljno razšli.

Službo organista

se dobi pri župni cerkvi na Repentabru. Oglasiti se je do 20. decembra t. l. pri župnem uradu na Repentabru.

Kleparski mojster

Karol Pipan,

v Preserjih pri Komnu

sprejema vsakovrstna kleparska dela pri novih stavbah, kakor tudi popravila pri starih poslopjih pod ugodnimi pogoji. — Nadalje izdeluje tudi raznovrstne pohišne in vrtno posode. Priporoča se za mnogobrojna naročila.

Podpisani posestnik prodaja črno in belo vino po najnižjih cenah hl od 20 K naprej. Postrežba točna ob vsakem času. Kdor želi, pripelje se mu naročeno vino tudi na dom. — K obilni naročitvi priporoča se s spoštovanjem

Josip Toroš,

Via Ponte Isonzo št. 6.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici orlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. In v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetinjo izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najljubše.

Odlikovana krojaška delavnica Ant. Krušič.

V Gorici, Vrtna ulica.

Priporoča se slavnemu občinstvu, posebej še prečastiti duhovščini v mestu in na deželi za izdelovanje oblek za vsaki stan. Ima bogato zalogo avstrijskega in angleškega blaga vsake vrste. Ima veliko zalogo izgotovljenih oblek.

PETER COTIČ

čevljarški mojster

v Gorici, Gosposka ulica št. 14. priporoča svojo delavnico.

Naznanilo.

Podpisani se nljndno priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu za izdelovanje kipov iz kamena in lesa, kakor tudi za izdelovanje lesenih altarjev v poljubnem slogu. Popravljanje cerkvenih del izvršujem po zelo nizki ceni. Za pošteno delo jamčim.

Josip Grošelj, podobar v Seleh pri Škofljoki (Gorenjsko.)

Sprejme se takoj urarski učenec,

ki je dovršil ljudsko šolo. — Kje, pove upravništvo „Prim. Lista“.

Anton For,

klobučar in gostilničar v Semenški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči vsvoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Pri Velodromu

Goriško pivo

na prodaj po 16 kr. liter.

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7 v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji, izdelujeta vsakovrstne obleke za moške po meri, lodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

„Centralna posojilnica“

v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, sprejema hranilne vloge, katere obrestuje po 4½, polumesečno; nevzdignene obresti pripisuje konec leta h glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Daje posojila udom na osebni kredit po 6% in na vknjižbo po 5½. Sprejema šlane z glavnimi deleži po 200 K in z opravnimi deleži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru. Za naganje in vračanje so na razpolago polonice c. kr. poštne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez poštne stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12. ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrčkih tudi popoldne od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Viktor Toffoli v Gorici, via Teatro št. 20 (na stari pošti)

velika zaloga oljkinega olja

iz najugodnejših krajev.

Jedilno . . . kr. 40	Corfù . . . kr. 56
„ boljše „ 44	Bari . . . „ 60
dalmatinsko „ 48	Lucca . . . „ 70
istrijsko „ 48	Nizza . . . „ 80

Priporoča se preč. duhovščini za naročbo olja za cerkv. svetilke.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica Gosposka ulica št. 7, prva in edina slovenska trgovina za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, srajc za hribolazce in kolesarje vsake velikosti, jopic za telovadce, krasnih kravat v vsakem slogu, nogavic, rokavic, životnikov (modercev), solčnikov, pihalk, dežnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okrasov za obleke, svil za obleke in bluse, vsih potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najboljše kupovališče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

Anton Potatzky

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine

za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Majbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmi in trgih ter na deželi.

Čebelno voščene sveče

kilg. po 4-90 K

Za pristnost jamčim z 2000 K

Priporočam se prečastiti duhovščini, slavnemu p. n. občinstvu. Sveče za pogrebe po zelo nizki ceni. Velika zaloga među pitanec in navadni po zelo nizki ceni. Z odličnim spoštovanjem

J. KOPAČ,

svečar v Gorici, ulica sv. Antona.

Največja trgovina krojnega blaga

„Krojaška zadruga“

Gorica, Gosposka ulica št. 7

Priporoča se v to stroko spadajoče kakovosti blaga za bližajočo se letno dobo, kakor: volne, perkal, satin, batist, zephir svile, svile za prati, Voille de Lanie, Tennis, Oksford, piqué luknjasti. Možka sukna po vsaki ceni v veliki izbi. Nadalje ima bogato zalogo preprog, pregrinjaj, zaves, blaga za mobilje, platna, Chiffona, ruskega platna, Knelpovega platna, hlačevine, volnenih odev, kovtrov, srajc, bombaževin, žepnih rut itd.

Gospode opozarja na izborna perilo, katero se razprodaja 15% pod ceno, dokler je še zalogo.

Pod perilo spada sledeče: bele srajce z barvanimi oprsniki, ovratniki, zapetnice, nogavice, srajce za hribolazce itd.

== Vse po najnižjih in stalnih cenah! ==

Na željo se razpošiljajo uzorci poštne prosti.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. šte. 25.

(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po ¼ kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 K. na vse kraje.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevga mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnideršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semenški ulici h. št. 1. (v lastni hiši.)

Nova delavnica

cerkvenih posod in orodja.

Gorica, magistratna ulica št. 8.

Podpisani vsaja si naznaniti preč. duhovščini, da je odprl novo delavnico cerkvenih posod ter se priporoča za naročbe svečnikov, svetilnic itd. v vsakovrstni kovini in v vsakem slogu po najnižjih cenah.

Ker še nima ilustrovanih cenikov, pošlje po želji preč. duhovščini obrise raznih posod in orodja.

Priporoča se tudi za popraviljanje rabljenih reči, jih zopet posrebi in pozlati tako, da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje streloyode po najboljših iznajdbah in popravlja že rabljene.

Udani

Franc Leban,

srebrar.